

Bezpečnost a ochrana zdraví

- Bezpečnost a ochrana zdraví musí být v popředí v průběhu celého výstavbového procesu
- Bezpečnostní opatření primárně nevytvářejí žádné hodnoty, ale sekundárně tyto hodnoty tvoří (pracovníci jsou v procesu, firma neplatí sankční pokuty za chybné zajištění BOZ nebo za pracovní úrazy)
- Bezpečnostní management – každý řídicí pracovník na daném stupni řízení, který je odpovědný přímo nebo metodicky za plnění požadavků vyplývajících ze zákonů, vyhlášek, nařízení, norem apod.)
- Pro celý bezpečnostní management platí dvě obecné zásady:
 - Prevence – efektivnější je nehodám předcházet než odstraňovat jejich následky
 - BOZ je věcí všech pracovníků podniku – není záležitostí specializovaných pracovníků, ale každý je tedy:
 - Povinen vyvarovat se při své činnosti všeho, co by mohlo mít za následek porušení bezpečnosti
 - Učinit vše co je v jeho silách k odvrácení nehody nebo zmírnění či odstranění jejich následků, aniž by ohrozil sám sebe

Bezpečnost a ochrana zdraví

- Bezpečnostní management zahrnuje zejména oblasti:
 - Bezpečnost a ochrana zdraví
 - Požární ochrana
 - Ochrana životního prostředí
 - Ochrana vodního hospodářství
 - Zajištění odpadového hospodářství
 - Zabezpečení hmotného a nehmotného majetku
- Základní legislativní podklady pro práci bezpečnostního managementu
 - Zák.č.262/2006 Sb. – zákoník práce
 - Zák.č.309/2006 Sb. – zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a zdraví při práci
 - Nařízení vlády č.591/2006 Sb. – o bližších minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na staveništích
 - Nařízení vlády 362/2005 Sb. o bližších požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na pracovištích s nebezpečím pádu z výšky nebo do hloubky

Bezpečnost a ochrana zdraví

- Základní legislativní podklady pro práci bezpečnostního managementu
 - Zák.č.22/1997 Sb. – o technických požadavcích na výrobky
 - Zák.č.102/2001 Sb. – o obecné bezpečnosti výrobků
 - Vyhláška č.110/1975 Sb. – o evidenci a registraci pracovních úrazů
 - Zák.č.183/2006 Sb. – stavební zákon
 - Zákon č.133/1985 Sb. – o požární ochraně
 - Zák.č.500 /2004 Sb. – správní řád
 - Zák.č.100/2001 Sb. – o posuzování vlivů na životní prostředí
 - Zák.č.185/2001 Sb. – o odpadech
 - Zák.č.86/2002 Sb. – o ochraně ovzduší
 - Zák.č.254/2001 Sb. – vodní zákon
 - Zák.č.251/2005 Sb. - o inspekci práce
 - NV 494/2001 Sb. – kterým se stanoví způsob evidence, hlášení a zasílání záznamu o úrazu
 - NV 495/2001 Sb. – kterým se stanoví rozsah a bližší podmínky poskytování OOPP, mycích, čistících a desinfekčních prostředků

Bezpečnost a ochrana zdraví

- **TROCHU HISTORIE – VÝŇATEK ZE ZÁKONÍKU CHAMMURABÍHO – 2000 LET PŘED KRISTEM:**

- Jestliže stavitel postaví dům, který se zřítí a jeho majitel při tom zahyne, bude stavitel potrestán smrtí.
- Jestliže zahyne syn majitele domu, bude smrtí ztrestán syn stavitele.
- Jestliže dojde jen ke zřícení domu, musí jej stavitel postavit na svůj náklad znova nebo opravit poškozenou část.
- Jestliže stavitel nedodrží ze své viny dohodnuté, musí zbytek práce odvést ve své režii.

Bezpečnost a ochrana zdraví

- **TROCHU SOUČASNOSTI – VÝŇATEK Z TRESTNÍHO ZÁKONÍKU, zák.č.140/1961 Sb.:**

§ 223

- Kdo jinému z nedbalosti ublíží na zdraví tím, že poruší důležitou povinnost vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo zákazem činnosti.

§ 224

- (1) Kdo jinému z nedbalosti způsobí těžkou újmu na zdraví nebo smrt, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti.
(2) Odnětím svobody na šest měsíců až pět let nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 proto, že porušil důležitou povinnost vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona.
(3) Kdo z nedbalosti způsobí těžkou újmu na zdraví nebo smrt více osob proto, že hrubě porušil předpisy o ochraně životního prostředí nebo předpisy o bezpečnosti práce nebo dopravy anebo hygienické předpisy, bude potrestán odnětím svobody na tři léta až deset let.

Bezpečnost a ochrana zdraví

- Bezpečnost a ochrana zdraví má více hledisek
 - Humánní – primární hledisko, kdy bolest či dokonce život postiženého a psychický stres zraněného nebo jeho blízkých nelze ničím nahradit
 - Ekonomické – je podřízeno humánnímu, ale je rovněž velmi významné
 - Každý úraz znamená ekonomickou ztrátu buď přímo – narušení výrobního procesu, náhrady postiženému, přirážky k pojistnému pro opakující se úrazovost firmy nebo i nepřímo jako daňovým poplatníkům, kdy platíme zdravotní péči
 - Výchova, výuka a výcvik pracovníka stojí nemalé prostředky
 - Zkušenosti a další odborné i lidské vlastnosti postiženého představují často značnou hodnotu a přímo se promítají do ekonomických výsledků firmy
 - Zvýšená úrazovost poškozují image firmy jak u vlastních pracovníků, tak i u potencionálních zákazníků

Bezpečnost a ochrana zdraví

- Desatero nejčastějších příčin vzniku úrazů ve stavebnictví
 - Nezajištění výkopů proti sesutí stěn
 - Nedostatečné vybavení a zajištění konstrukcí pro práce ve výškách
 - Nezajištění otvorů a volných okrajů pracovišť ve výškách
 - Nepoužívání osobního zajištění proti pádu pracovníka z výšky
 - Nebezpečný způsob provádění bouracích prací
 - Neodborná obsluha nebo manipulace se stroji a mechanismy
 - Nezakryté pohyblivé nebo rotující části strojů
 - Špatný technický stav vázacích prostředků a nosných lan zvedacích zařízení
 - Používání zařízení svislé dopravy pracovníky, přestože není určeno pro přepravu osob
 - Nedostatečná ochrana živých částí elektrických zařízení

Bezpečnost a ochrana zdraví

- Zaměstnavatel je povinen zajistit bezpečnost a ochranu zdraví zaměstnanců při práci s ohledem na rizika možného ohrožení jejich života a zdraví, která se týkají výkonu práce (dále jen „rizika“).
- Péče o bezpečnost a ochranu zdraví při práci uložená zaměstnavateli podle předchozího odstavce nebo zvláštními právními předpisy je nedílnou a rovnocennou součástí pracovních povinností vedoucích zaměstnanců na všech stupních řízení v rozsahu pracovních míst, která zastávají.
- Plní-li na jednom pracovišti úkoly zaměstnanci dvou a více zaměstnavatelů, jsou zaměstnavatelé povinni vzájemně se písemně informovat o rizicích a přijatých opatřeních k ochraně před jejich působením, která se týkají výkonu práce a pracoviště, a spolupracovat při zajišťování bezpečnosti a ochrany zdraví při práci pro všechny zaměstnance na pracovišti.
- Na základě písemné dohody zúčastněných zaměstnavatelů touto dohodou pověřený zaměstnavatel koordinuje provádění opatření k ochraně bezpečnosti a zdraví zaměstnanců a postupy k jejich zajištění.

Bezpečnost a ochrana zdraví

- Každý ze zaměstnavatelů je povinen:
 - a) zajistit, aby jeho činnosti a práce jeho zaměstnanců byly organizovány, koordinovány a prováděny tak, aby současně byli chráněni také zaměstnanci dalšího zaměstnavatele,
 - b) dostatečně a bez zbytečného odkladu informovat odborovou organizaci nebo zástupce zaměstnanců pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, a nepůsobí-li u něj, přímo své zaměstnance o rizicích a přijatých opatřeních, které získal od jiných zaměstnavatelů.
- Povinnost zaměstnavatele zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví při práci se vztahuje na všechny fyzické osoby, které se s jeho vědomím zdržují na jeho pracovištích.
- Náklady spojené se zajišťováním bezpečnosti a ochrany zdraví při práci hradí zaměstnavatel; tyto náklady nesmějí být přenášeny přímo ani nepřímo na zaměstnance.

Bezpečnost a ochrana zdraví

- Zaměstnavatel je povinen vytvářet bezpečné a zdraví neohrožující pracovní prostředí a pracovní podmínky vhodnou organizací bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a přijímáním opatření k předcházení rizikům.
- Prevencí rizik se rozumí všechna opatření vyplývající z právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a z opatření zaměstnavatele, která mají za cíl předcházet rizikům, odstraňovat je nebo minimalizovat působení neodstranitelných rizik.
- Zaměstnavatel je povinen soustavně vyhledávat nebezpečné činitele a procesy pracovního prostředí a pracovních podmínek, zjišťovat jejich příčiny a zdroje. Na základě tohoto zjištění vyhledávat a hodnotit rizika a přijímat opatření k jejich odstranění a provádět taková opatření, aby v důsledku příznivějších pracovních podmínek a úrovně rozhodujících faktorů práce dosud zařazené podle zvláštního právního předpisu jako rizikové mohly být zařazeny do kategorie nižší. K tomu je povinen pravidelně kontrolovat úroveň bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, zejména stav výrobních a pracovních prostředků a vybavení pracovišť a úroveň rizikových faktorů pracovních podmínek, a dodržovat metody a způsob zjištění a hodnocení rizikových faktorů podle zvláštního právního předpisu.

Bezpečnost a ochrana zdraví

- Není-li možné rizika odstranit, je zaměstnavatel povinen je vyhodnotit a přijmout opatření k omezení jejich působení tak, aby ohrožení bezpečnosti a zdraví zaměstnanců bylo minimalizováno. Přijatá opatření jsou nedílnou a rovnocennou součástí všech činností zaměstnavatele na všech stupních řízení. O vyhledávání a vyhodnocování rizik a o přijatých opatřeních podle věty první vede zaměstnavatel dokumentaci.
- Při přijímání a provádění technických, organizačních a jiných opatření k prevenci rizik vychází zaměstnavatel ze všeobecných preventivních zásad, kterými se rozumí
 - a) omezování vzniku rizik,
 - b) odstraňování rizik u zdroje jejich původu,
 - c) přizpůsobování pracovních podmínek potřebám zaměstnanců s cílem omezení působení negativních vlivů práce na jejich zdraví,
 - d) nahrazování fyzicky namáhavých prací novými technologickými a pracovními postupy,
 - e) nahrazování nebezpečných technologií, výrobních a pracovních prostředků, surovin a materiálů méně nebezpečnými nebo méně rizikovými, v souladu s vývojem nejnovějších poznatků vědy a techniky,
 - f) omezování počtu zaměstnanců vystavených působení rizikových faktorů pracovních podmínek překračujících nejvyšší hygienické limity a dalších rizik na nejnižší počet nutný pro zajištění provozu,
 - g) plánování při provádění prevence rizik s využitím techniky, organizace práce, pracovních podmínek, sociálních vztahů a vlivu pracovního prostředí,
 - h) přednostní uplatňování prostředků kolektivní ochrany před riziky oproti prostředkům individuální ochrany,
 - i) provádění opatření směřujících k omezování úniku škodlivin ze strojů a zařízení,
 - j) udílení vhodných pokynů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

Bezpečnost a ochrana zdraví

- Zaměstnavatel je povinen

- a) nepřipustit, aby zaměstnanec vykonával zakázané práce a práce, jejichž náročnost by neodpovídala jeho schopnostem a zdravotní způsobilosti,
- b) informovat zaměstnance o tom, do jaké kategorie byla jím vykonávaná práce zařazena; kategorizaci prací upravuje zvláštní právní předpis,
- c) zajistit, aby práce v případech stanovených zvláštním právním předpisem vykonávali pouze zaměstnanci, kteří mají platný zdravotní průkaz, kteří se podrobili zvláštnímu očkování nebo mají doklad o odolnosti vůči nákaze,
- d) sdělit zaměstnancům, které zařízení závodní preventivní péče jim poskytuje závodní preventivní péči a jakým druhům očkování a jakým preventivním prohlídkám a vyšetřením souvisejícím s výkonem práce jsou povinni se podrobit, umožnit zaměstnancům podrobit se těmto očkováním, prohlídkám a vyšetřením v rozsahu stanoveném zvláštními právními předpisy nebo rozhodnutím příslušného orgánu ochrany veřejného zdraví,
- e) nahradit zaměstnanci, který se podrobí preventivní prohlídce, vyšetření nebo očkování podle písmene d), případnou ztrátu na výdělku, a to ve výši průměrného výdělku, popřípadě ve výši rozdílu mezi náhradou mzdy nebo platu podle § 192 nebo nemocenským a průměrným výdělkem,
- f) zajistit zaměstnancům, zejména zaměstnancům v pracovním poměru na dobu určitou, zaměstnancům agentury práce dočasně přiděleným k výkonu práce k jinému zaměstnavateli, mladistvým zaměstnancům, podle potřeb vykonávané práce dostatečné a přiměřené informace a pokyny o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci podle tohoto zákona a podle zvláštních právních předpisů, zejména formou seznámení s riziky, výsledky vyhodnocení rizik a s opatřeními na ochranu před působením těchto rizik, která se týkají jejich práce a pracoviště,

Bezpečnost a ochrana zdraví

- Zaměstnavatel je povinen

g) zabezpečit, aby zaměstnanci jiného zaměstnavatele vykonávající práce na jeho pracovištích obdrželi před jejich zahájením vhodné a přiměřené informace a pokyny k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a o přijatých opatřeních, zejména ke zdolávání požárů, poskytnutí první pomoci a evakuace fyzických osob v případě mimořádných událostí,

h) jestliže při práci přichází v úvahu expozice rizikovým faktorům poškozujícím plod v těle matky, informovat o tom zaměstnankyně. Těhotné zaměstnankyně, zaměstnankyně, které kojí, a zaměstnankyně-matky do konce devátého měsíce po porodu je dále povinen seznámit s riziky a jejich možnými účinky na těhotenství, kojení nebo na jejich zdraví a učinit potřebná opatření, včetně opatření, která se týkají snížení rizika psychické a fyzické únavy a jiných druhů psychické a fyzické zátěže spojené s vykonávanou prací, a to po celou dobu, kdy je to nutné k ochraně jejich bezpečnosti nebo zdraví dítěte,

i) umožnit zaměstnanci nahlížet do evidence, která je o něm vedena v souvislosti se zajišťováním bezpečnosti a ochrany zdraví při práci,

j) zajistit zaměstnancům poskytnutí první pomoci,

k) nepoužívat takového způsobu odměňování prací, při kterém jsou zaměstnanci vystaveni zvýšenému nebezpečí újmy na zdraví a jehož použití by vedlo při zvyšování pracovních výsledků k ohrožení bezpečnosti a zdraví zaměstnanců,

l) zajistit dodržování zákazu kouření na pracovištích stanoveného zvláštními právními předpisy.

Bezpečnost a ochrana zdraví

- Informace a pokyny je třeba zajistit vždy při přijetí zaměstnance, při jeho převedení, přeložení nebo změně pracovních podmínek, změně pracovního prostředí, zavedení nebo změně pracovních prostředků, technologie a pracovních postupů.
- O informacích a pokynech je zaměstnavatel povinen vést dokumentaci.
- Zaměstnavatel je povinen zajistit zaměstnancům školení o právních a ostatních předpisech k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, které doplňují jejich odborné předpoklady a požadavky pro výkon práce, které se týkají jimi vykonávané práce a vztahují se k rizikům, s nimiž může přijít zaměstnanec do styku na pracovišti, na kterém je práce vykonávána, a soustavně vyžadovat a kontrolovat jejich dodržování.
- Školení zaměstnavatel zajistí při nástupu zaměstnance do práce, a dále
 - a) při změně
 - 1. pracovního zařazení,
 - 2. druhu práce,
 - b) při zavedení nové technologie nebo změny výrobních a pracovních prostředků nebo změny technologických anebo pracovních postupů,
 - c) v případech, které mají nebo mohou mít podstatný vliv na bezpečnost a ochranu zdraví při práci.
- Zaměstnavatel určí obsah a četnost školení o právních a ostatních předpisech k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, způsob ověřování znalostí zaměstnanců a vedení dokumentace o provedeném školení. Vyžaduje-li to povaha rizika a jeho závažnost, musí být školení pravidelně opakováno; v případech uvedených v písm. c) musí být školení provedeno bez zbytečného odkladu.

Bezpečnost a ochrana zdraví

- Není-li možné rizika odstranit nebo dostatečně omezit prostředky kolektivní ochrany nebo opatřeními v oblasti organizace práce, je zaměstnavatel povinen poskytnout zaměstnancům osobní ochranné pracovní prostředky.
- Osobní ochranné pracovní prostředky jsou ochranné prostředky, které musí chránit zaměstnance před riziky, nesmí ohrožovat jejich zdraví, nesmí bránit při výkonu práce a musí splňovat požadavky stanovené zvláštním právním předpisem.
- V prostředí, v němž oděv nebo obuv podléhá při práci mimořádnému opotřebení nebo znečištění nebo plní ochrannou funkci, poskytuje zaměstnavatel jako osobní ochranné pracovní prostředky též pracovní oděv nebo obuv.
- Zaměstnavatel je povinen poskytovat zaměstnancům mycí, čisticí a dezinfekční prostředky na základě rozsahu znečištění kůže a oděvu; na pracovištích s nevyhovujícími mikroklimatickými podmínkami, v rozsahu a za podmínek stanovených prováděcím právním předpisem, též ochranné nápoje.
- Zaměstnavatel je povinen udržovat osobní ochranné pracovní prostředky v použitelném stavu a kontrolovat jejich používání.
- Osobní ochranné pracovní prostředky, mycí, čisticí a dezinfekční prostředky a ochranné nápoje poskytne zaměstnavatel zaměstnanci bezplatně podle vlastního seznamu zpracovaného na základě vyhodnocení rizik a konkrétních podmínek práce. Poskytování osobních ochranných pracovních prostředků nesmí zaměstnavatel nahrazovat finančním plněním.

Bezpečnost a ochrana zdraví

- Zaměstnavatel, u něhož k pracovnímu úrazu došlo, je povinen objasnit příčiny a okolnosti vzniku tohoto úrazu za účasti zaměstnance, pokud to zdravotní stav zaměstnance dovoluje, svědků a za účasti odborové organizace nebo zástupce pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a bez vážných důvodů neměnit stav na místě úrazu do doby objasnění příčin a okolností vzniku pracovního úrazu.
- O pracovním úrazu zaměstnance jiného zaměstnavatele zaměstnavatel bez zbytečného odkladu uvědomí zaměstnavatele úrazem postiženého zaměstnance, umožní mu účast na objasnění příčin a okolností vzniku pracovního úrazu a seznámí ho s výsledky tohoto objasnění.
- Zaměstnavatel vede v knize úrazů evidenci o všech úrazech, i když jimi nebyla způsobena pracovní neschopnost nebo byla způsobena pracovní neschopnost nepřesahující 3 kalendářní dny.
- Zaměstnavatel vyhotovuje záznamy a vede dokumentaci o všech pracovních úrazech, jejichž následkem došlo
 - a) ke zranění zaměstnance s pracovní neschopností delší než 3 kalendářní dny, nebo
 - b) k úmrtí zaměstnance.
- Jedno vyhotovení záznamu o úrazu předá zaměstnavatel postiženému zaměstnanci a v případě smrtelného pracovního úrazu jeho rodinným příslušníkům.
- Zaměstnavatel je povinen ohlásit pracovní úraz a zaslat záznam o úrazu stanoveným orgánům a institucím.
- Zaměstnavatel je povinen přijímat opatření proti opakování pracovních úrazů.

Bezpečnost a ochrana zdraví

- **Práva a povinnosti zaměstnanců**

Zaměstnanec má právo na zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, na informace o rizicích jeho práce a na informace o opatřeních na ochranu před jejich působením; informace musí být pro zaměstnance srozumitelná.

Zaměstnanec je oprávněn odmítnout výkon práce, o níž má důvodně za to, že bezprostředně a závažným způsobem ohrožuje jeho život nebo zdraví, popřípadě život nebo zdraví jiných fyzických osob; takové odmítnutí není možné posuzovat jako nesplnění povinnosti zaměstnance.

Zaměstnanec má právo a povinnost podílet se na vytváření bezpečného a zdraví neohrožujícího pracovního prostředí, a to zejména uplatňováním stanovených a zaměstnavatelem přijatých opatření a svou účastí na řešení otázek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

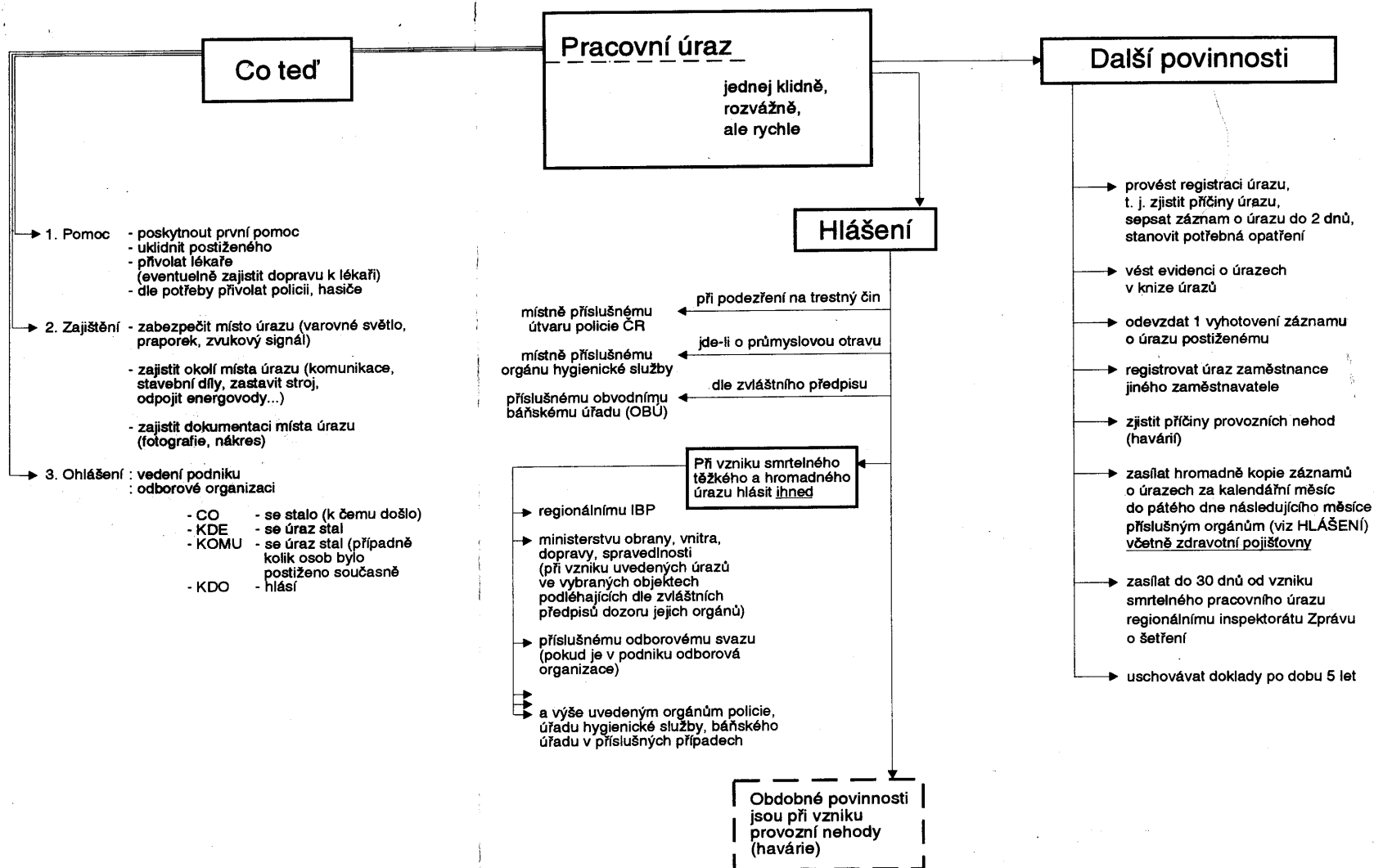
Každý zaměstnanec je povinen dbát podle svých možností o svou vlastní bezpečnost, o své zdraví i o bezpečnost a zdraví fyzických osob, kterých se bezprostředně dotýká jeho jednání, případně opomenutí při práci. Znalost základních povinností vyplývajících z právních a ostatních předpisů a požadavků zaměstnavatele k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci je nedílnou a trvalou součástí kvalifikačních předpokladů zaměstnance.

Bezpečnost a ochrana zdraví

Zaměstnanec je povinen

- a) účastnit se školení zajišťovaných zaměstnavatelem zaměřených na bezpečnost a ochranu zdraví při práci včetně ověření svých znalostí,
- b) podrobit se preventivním prohlídkám, vyšetřením nebo očkováním stanoveným zvláštními právními předpisy,
- c) dodržovat právní a ostatní předpisy a pokyny zaměstnavatele k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, s nimiž byl řádně seznámen, a řídit se zásadami bezpečného chování na pracovišti a informacemi zaměstnavatele,
- d) dodržovat při práci stanovené pracovní postupy, používat stanovené pracovní prostředky, dopravní prostředky, osobní ochranné pracovní prostředky a ochranná zařízení a svévolně je neměnit a nevyřazovat z provozu,
- e) nepožívat alkoholické nápoje a nezneužívat jiné návykové látky na pracovištích zaměstnavatele a v pracovní době i mimo tato pracoviště, nevstupovat pod jejich vlivem na pracoviště zaměstnavatele a nekouřit na pracovištích a v jiných prostorách, kde jsou účinkům kouření vystaveni také nekuřáci. Zákaz požívání alkoholických nápojů se nevztahuje na zaměstnance, kteří pracují v nepříznivých mikroklimatických podmínkách, pokud požívají pivo se sníženým obsahem alkoholu, a na zaměstnance, u nichž požívání těchto nápojů je součástí plnění pracovních úkolů nebo je s plněním těchto úkolů obvykle spojeno,
- f) oznamovat svému nadřízenému vedoucímu zaměstnanci nedostatky a závady na pracovišti, které ohrožují nebo by bezprostředně a závažným způsobem mohly ohrozit bezpečnost nebo zdraví zaměstnanců při práci, zejména hrozící vznik mimořádné události nebo nedostatky organizačních opatření, závady nebo poruchy technických zařízení a ochranných systémů určených k jejich zamezení,
- g) s ohledem na druh jím vykonávané práce se podle svých možností podílet na odstraňování nedostatků zjištěných při kontrolách orgánů, kterým přísluší výkon kontroly podle zvláštních právních předpisů,
- h) bezodkladně oznamovat svému nadřízenému vedoucímu zaměstnanci svůj pracovní úraz, pokud mu to jeho zdravotní stav dovolí, a pracovní úraz jiného zaměstnance, popřípadě úraz jiné fyzické osoby, jehož byl svědkem, a spolupracovat při objasňování jeho příčin,
- i) podrobit se na pokyn oprávněného vedoucího zaměstnance písemně určeného zaměstnavatelem zjištění, zda není pod vlivem alkoholu nebo jiných návykových látek

Bezpečnost a ochrana zdraví

Bezpečnost a ochrana zdraví

- **Pojem pracovní úraz**
- Pracovním úrazem je podle zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen ZP) poškození zdraví nebo smrt zaměstnance, došlo-li k nim nezávisle na jeho vůli krátkodobým, náhlým a násilným působením zevních vlivů při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním (ZP, § 380, odst. 1) a podle odst. 2 se jako pracovní úraz posuzuje též úraz, který zaměstnanec utrpěl *pro plnění pracovních úkolů*.
- Pracovním úrazem není úraz, který se zaměstnanci přihodil na cestě do zaměstnání a zpět.
- Plněním pracovních úkolů je výkon pracovních povinností vyplývajících z pracovního poměru a z dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr, jiná činnost vykonávaná na příkaz zaměstnavatele a činnost, která je předmětem pracovní cesty.
- Plněním pracovních úkolů je též činnost konaná pro zaměstnavatele na podnět odborové organizace, rady zaměstnanců, popřípadě zástupce pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci nebo ostatních zaměstnanců, popřípadě činnost konaná pro zaměstnavatele z vlastní iniciativy, pokud k ní zaměstnanec nepotřebuje zvláštní oprávnění nebo ji nevykonává proti výslovnému zákazu zaměstnavatele, jakož i dobrovolná výpomoc organizovaná zaměstnavatelem.

Bezpečnost a ochrana zdraví

- **Pojem pracovní úraz**
- V přímé souvislosti s plněním pracovních úkolů jsou úkony potřebné k výkonu práce a úkony během práce obvyklé nebo nutné před počátkem práce nebo po jejím skončení a úkony obvyklé v době přestávky v práci na jídlo a oddech konané v objektu zaměstnavatele a dále vyšetření ve zdravotnickém zařízení prováděné na příkaz zaměstnavatele nebo vyšetření v souvislosti s noční prací, ošetření při první pomoci a cesta k nim a zpět.
- *Takovými úkony však nejsou cesta do zaměstnání a zpět, stravování, vyšetření nebo ošetření ve zdravotnickém zařízení ani cesta k nim a zpět, pokud není konána v objektu zaměstnavatele.*
- V přímé souvislosti s plněním pracovních úkolů je školení zaměstnanců organizované zaměstnavatelem nebo odborovou organizací, popřípadě orgánem nadřízeným zaměstnavateli, kterým se sleduje zvyšování jejich odborné připravenosti. (ZP § 274, odst. 1,2).

Bezpečnost a ochrana zdraví

- **Povinnosti zaměstnavatele při pracovních úrazech a nemocech z povolání**
 - Zaměstnavatel, u něhož k pracovnímu úrazu došlo, je povinen objasnit příčiny a okolnosti vzniku tohoto úrazu za účasti zaměstnance, pokud to zdravotní stav zaměstnance dovoluje, svědků a za účasti odborové organizace nebo zástupce pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a bez vážných důvodů neměnit stav na místě úrazu do doby objasnění příčin a okolností vzniku pracovního úrazu.
 - O pracovním úrazu zaměstnance jiného zaměstnavatele zaměstnavatel podle věty první bez zbytečného odkladu uvědomí zaměstnavatele úrazem postiženého zaměstnance, umožní mu účast na objasnění příčin a okolností vzniku pracovního úrazu a seznámí ho s výsledky tohoto objasnění.
 - Zaměstnavatel vede v knize úrazů evidenci o všech úrazech, i když jimi nebyla způsobena pracovní neschopnost nebo byla způsobena pracovní neschopnost nepřesahující 3 kalendářní dny.
 - Zaměstnavatel vyhotovuje záznamy a vede dokumentaci o všech pracovních úrazech, jejichž následkem došlo
 - a) ke zranění zaměstnance s pracovní neschopností delší než 3 kalendářní dny, nebo
 - b) k úmrtí zaměstnance.

Bezpečnost a ochrana zdraví

- **Povinnosti zaměstnavatele při pracovních úrazech a nemocech z povolání**
 - Jedno vyhotovení záznamu o úrazu předá zaměstnavatel postiženému zaměstnanci a v případě smrtelného pracovního úrazu jeho rodinným příslušníkům.
 - Zaměstnavatel je povinen ohlásit pracovní úraz a zaslat záznam o úrazu stanoveným orgánům a institucím.
 - Zaměstnavatel je povinen přijímat opatření proti opakování pracovních úrazů.
 - Zaměstnavatel vede evidenci zaměstnanců, u nichž byla uznána nemoc z povolání, která vznikla na jeho pracovištích, a uplatní taková opatření, aby odstranil nebo minimalizoval rizikové faktory, které vyvolávají ohrožení nemocí z povolání nebo nemoc z povolání
- **Povinnosti zaměstnance při vzniku pracovního úrazu**
 - Zaměstnanec je povinen bezodkladně oznamovat svému nadřízenému vedoucímu zaměstnanci svůj pracovní úraz, pokud mu to jeho zdravotní stav dovolí, a pracovní úraz jiného zaměstnance, popřípadě úraz jiné fyzické osoby, jehož byl svědkem, a spolupracovat při objasňování jeho příčin,

Bezpečnost a ochrana zdraví

- **Evidence úrazů**

- Zaměstnavatel vede evidenci úrazů v knize úrazů. V ní zaznamenává údaje o všech pracovních úrazech, bez ohledu na to, jak dlouhou pracovní neschopnost způsobily.
- Kniha má obsahovat všechny údaje potřebné k sepsání záznamu o úrazu, tzn. že by měla sloužit jako spolehlivý doklad pro případ pozdějšího sepsání záznamu o úrazu. (Forma vedení knihy není stanovena žádným předpisem – může se jednat i o knihu v elektronické podobě).

- **Ohlašování úrazů**

- Dojde-li ke smrtelnému úrazu zaměstnance nebo vyžaduje-li poškození zdraví hospitalizaci zaměstnance delší než 5 dní ohlásí zaměstnavatel pracovní úraz bez zbytečného odkladu
 - a) státnímu zástupci nebo územně příslušnému útvaru Policie České republiky; u úrazu s hospitalizací delší než 5 dní nasvědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že v souvislosti s pracovním úrazem byl spáchán trestný čin,
 - b) příslušnému odborovému orgánu nebo zástupci zaměstnanců pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci,
 - c) zaměstnavateli, který zaměstnance k práci u něho vyslal,
 - d) organizační jednotce příslušné pojišťovny, u které je zaměstnavatel pojištěn pro případ své odpovědnosti za škodu při pracovním úrazu,
 - e) příslušnému oblastnímu inspektorátu práce, došlo-li k úrazu na pracovišti, stavbách a při činnostech, které podléhají jeho doзору, nebo příslušnému obvodnímu báňskému úřadu, podléhá-li činnost, pracoviště nebo technické zařízení vrchnímu doзору podle zvláštního zákona
- e) smrtelný úraz též příslušné zdravotní pojišťovně

Bezpečnost a ochrana zdraví

- **V hlášení (nejlépe telefonickém, eventuálně email, FAX) se uvádí :**
 - základní údaje o zaměstnavateli (název, sídlo, IČ)
 - základní údaje o zraněném (jména a příjmení, datum narození, pracovní zařazení, event. národnost)
 - údaje o úrazu (datum a hodina úrazu, místo úrazu, úrazový děj)
 - kontaktní údaje – kdo úraz hlásí, jméno telefon, FAX, email (kontakt na firmu, pokud se liší)
 - další údaje (např. zaměstnavatel, který pracovníka na práci vyslal, počet současně zraněných osob, zařízení, na kterém k úrazu došlo ...)

Zasílání záznamu o úrazu

- Zaměstnavatel zašle záznamy o pracovních úrazech za uplynulý kalendářní měsíc nejpozději do pátého dne následujícího měsíce:
 - a) příslušnému inspektorátu bezpečnosti práce, došlo-li k úrazu na pracovišti, stavbách a při činnostech, které podléhají jeho doзору, nebo příslušnému obvodnímu báňskému úřadu, podléhá-li činnost, pracoviště nebo technické zařízení vrchnímu doзору podle zvláštního zákona,
 - b) příslušné zdravotní pojišťovně.

Bezpečnost a ochrana zdraví

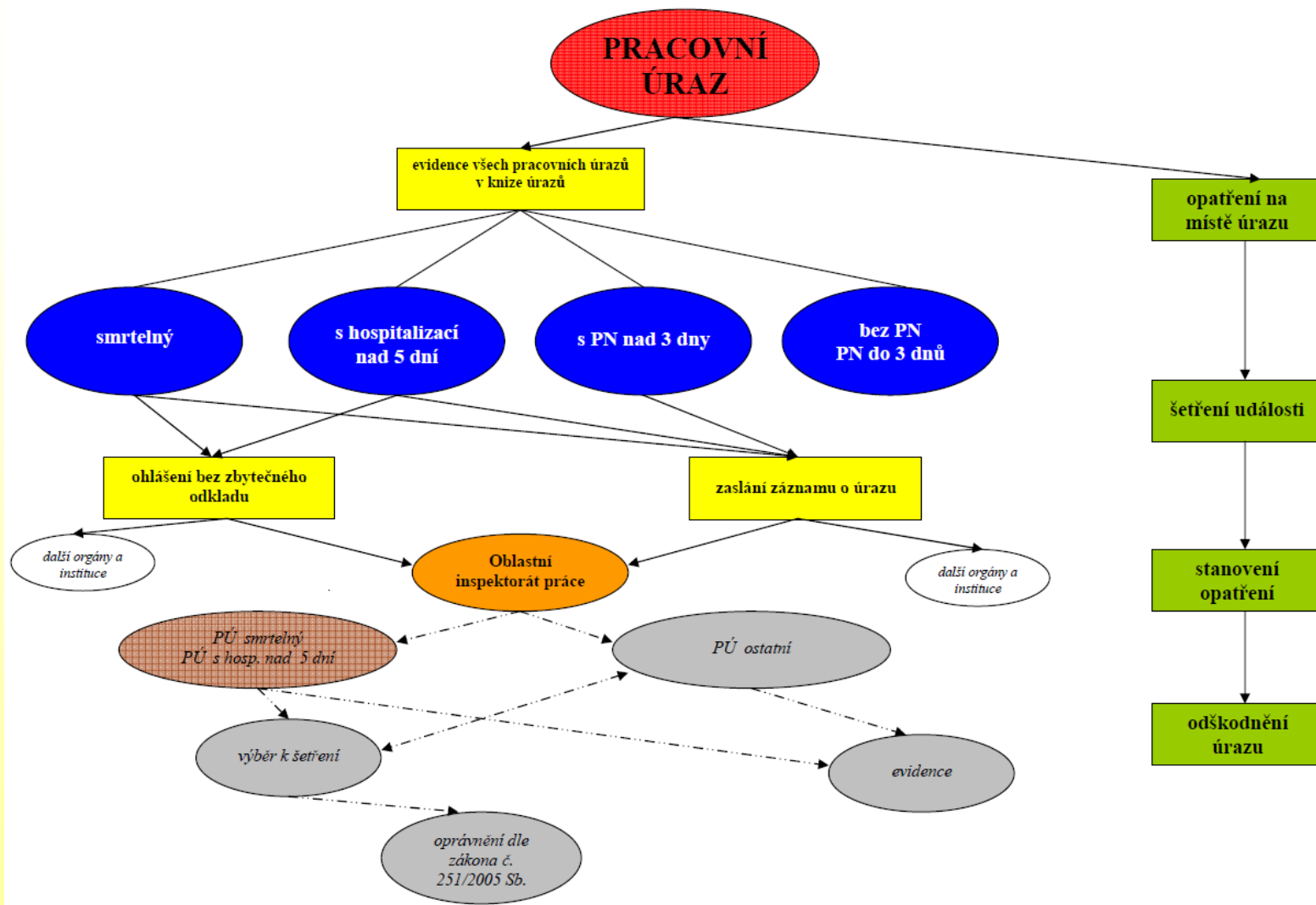
- **Zasílání záznamu o úrazu**

- V případě smrtelného pracovního úrazu zašle zaměstnavatel záznam o úrazu nejpozději do 5 pracovních dnů po jeho ohlášení
 - a) územně příslušnému útvaru Policie České republiky,
 - b) příslušnému oblastnímu inspektorátu práce, došlo-li k úrazu na pracovišti, stavebách a při činnostech, které podléhají jeho doзору, nebo příslušnému obvodnímu báňskému úřadu, podléhá-li činnost, pracoviště nebo technické zařízení vrchnímu doзору podle zvláštního zákona,
 - c) příslušné zdravotní pojišťovně.

- **Záznam o úrazu**

- Formulář záznamu o úrazu je přílohou nařízení vlády č. 494/2001 Sb., kterým se stanoví způsob evidence, hlášení a zasílání záznamu o úrazu, vzor záznamu o úrazu a okruh orgánů a institucí, kterým se ohlašuje pracovní úraz a zasílá záznam o úrazu.

Bezpečnost a ochrana zdraví

Bezpečnost a ochrana zdraví

Kontrolní činnost

- Dodržování povinností vyplývajících z právních předpisů k zajištění bezpečnosti práce a z právních předpisů k zajištění bezpečnosti provozu technických zařízení se zvýšenou mírou ohrožení života a zdraví a právních předpisů o bezpečnosti provozu vyhrazených technických zařízení kontrolují **Státní úřad inspekce práce a jeho oblastní inspektoráty práce** (<http://www.suip.cz>).
- **Institut technické inspekce Praha** (<http://www.iti.cz/>) vykonává státní odborný dozor na úseku dozoru nad bezpečností vyhrazených technických zařízení.

Bezpečnost a ochrana zdraví

- Zkušenosti z praxe při kontrolách inspektorátu práce
 - Důsledné nošení ochranných přileb při jakékoliv činnosti na stavbě
 - Nošení pracovní obuvi s pevnou podešví
 - Nošení předepsaných rukavic
 - Používání respirátorů v prašném prostředí
 - Používání chráničů sluchu
 - Používání ochranných brýlí
 - Při práci s el.svářečkami používat vhodné oblečení a kukly
 - Pracoviště musí být dostatečně osvětleno, zejména při snížené viditelnosti
 - Při práci ve výškách používat kolektivní nebo individuální zajištění
 - Všechny výkopy a otvory zabezpečit proti sesutí a proti pádu do nich, vhodným pažením, svahováním, zábradlím, zaklopením, označením apod.
 - Do hloubek vstupovat přes dobré přístupové cesty
 - Všechna elektrická vedení na stavbě řádně označit a vyvěsit
 - Dodržovat na staveništi pořádek
 - Používat přístroje k práci jen k tomu určené včetně oprávněné obsluhy
 - Během dne kontrolovat provádění prací a pořádek na staveništi
 - Vedení stavby musí jít příkladem v dodržování BOZ

Bezpečnost a ochrana zdraví

- **Základní povinnosti zhotovitele staveb k zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení při provádění stavebních prací**
 - vést evidenci přítomnosti zaměstnanců a dalších fyzických osob na staveništi, které mu bylo předáno.
 - Vybavit pracovníky na stavbě potřebnými osobními ochrannými pracovními prostředky.
 - Zajistit zaměstnancům dostatečné a přiměřené informace a pokyny o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci, zejména formou seznámení s riziky, výsledky vyhodnocení rizik a s opatřeními na ochranu před působením těchto rizik, která se týkají jejich práce a pracoviště.
 - Je-li pro staveniště zpracován plán bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na staveništi, uspořádat staveniště v souladu s tímto plánem a ve lhůtách v něm uvedených.
 - Přerušit práce při nebezpečí vzniku havárie, nevyhovujícího technického stavu konstrukce nebo stroje a při zhoršení povětrnostních podmínek.
 - Vybavit pracovníky vhodným a bezpečným nářadím a pomůckami.
 - Zajistit ohrazení a osvětlení staveniště, vstupy, montážní pracoviště a přístupové cesty označit bezpečnostními značkami a tabulkami.
 - Po celou dobu provádění prací zajistit bezpečný stav pracovišť a dopravních komunikací.
 - Před zahájením zemních prací ověřit a vyznačit trasy podzemních vedení inženýrských sítí a jiných překážek.
 - Určit způsob zajištění inženýrských sítí a bezpečnosti práce při odstraňování poruch, havárií a při jednoduchých ručních pracích.
 - Při přerušení zemních prací zajistit pravidelnou odbornou kontrolu zábran, pažení a přístupů, přechodů, výstražných těles apod.

Bezpečnost a ochrana zdraví

- **Základní povinnosti zhotovitele staveb k zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení při provádění stavebních prací**
 - Nepřipustit práce ve výkopech bez zajištění stability stěn výkopu.
 - Při změně geologických nebo hydrologických podmínek upřesnit určený sklon svahovaných výkopů.
 - Při pochybnostech o stabilitě svahu určit a zajistit opatření k zamezení sesutí svahu.
 - Před započítím betonářských prací provést kontrolu a převzetí bednění a o předání a převzetí provést písemný záznam.
 - Příkaz na odbednění betonových konstrukcí vydat až po jejich prokazatelném ztvrdnutí.
 - Při provádění výstavby zdiva pod úrovní terénu zajistit zabezpečení stěn výkopů proti sesutí.
 - Na právě vyzdívanou stěnu nevstupovat nebo ji nezatěžovat jiným způsobem, a to ani při provádění kontroly svislosti zdiva a vázání rohů.
 - Pro provádění montážních prací zpracovat technologický postup montáže s určením podmínek pro nasazení a pohyb mechanizačních prostředků, zabezpečení dotčených pracovišť a zajištění pracovníků proti pádu z výšky.
 - Seznamovat pracovníky s používáním prostředků osobního zajištění pro práce ve výškách.
 - Stanovit místa upevnění (ukotvení) osobního zajištění tak, aby umožnila bezpečné upevnění po celou dobu činnosti.
 - Stanovit způsob zajištění pracovníků při pracích na střeších proti pádu ze střešních plášťů, proti sklouznutí nebo propadnutí.

Bezpečnost a ochrana zdraví

- **Základní povinnosti zhotovitele staveb k zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení při provádění stavebních prací**
 - Provést převzetí konstrukcí pro práce ve výškách, zejména lešení, až po jejich úplném dokončení a vybavení.
 - Vydat písemný příkaz k zahájení bouracích prací, a to po vybavení pracoviště pomocnými konstrukcemi, materiálem a pomůckami určenými v technologickém postupu.
 - Nepřerušovat bourání, pokud není zajištěna stabilita bourané konstrukce nebo její části.
 - Při bourání v případě ohrožení pracovníků vydat pokyn k okamžitému opuštění pracoviště.
 - Před nasazením stroje seznámit obsluhu s místními provozními a pracovními podmínkami, které by mohly ovlivňovat bezpečnost práce.
 - Seznámit pracovníky se všemi zakázanými činnostmi, které mohou nastat při provozu stroje.
 - Písemně převzít nosnou konstrukci kladky, koncového vypínače a ukotvení vrátku před uvedením zařízení do provozu.
 - Určit pracovníka pro provádění odborných prohlídek vrátku, lana, úvazku a zápisů o jejich výsledku.
 - Po skončení pracovní činnosti stroje stanovit opatření proti jeho zneužití nepovolanou osobou a proti možnosti ohrožení veřejného zájmu.
 - Stanovit postup při přepravě stroje a jeho pracovních zařízení, pokud není obsažen v návodu výrobce.

Bezpečnost a ochrana zdraví

- **Koordinátor BOZP** je fyzická nebo právnická osoba **určená zadavatelem stavby** k provádění stanovených činností při přípravě a realizaci stavby.
- Určí-li zadavatel stavby více koordinátorů, kteří působí při přípravě nebo realizaci stavby současně, vymezí pravidla jejich vzájemné spolupráce.
- Zadavatel stavby uzavírá s koordinátorem smluvní vztah, na jehož základě koordinátora zavazuje:
 - ke spolupráci s projektantem ve fázi přípravy stavby a
 - se zhotovitelem ve fázi realizace stavby.
- **Koordinátor BOZP je odborně způsobilá osoba, jejímž úkolem je zajistit bezpečnost a ochranu zdraví při přípravě a realizaci stavby, navrhovat a dohlížet na realizaci preventivních opatření, vést příslušnou dokumentaci.**
- **Odborně způsobilá osoba** = splňuje předpoklady odborné způsobilosti stanovené v zákoně č. 309/2006 Sb., o úspěšně vykonané zkoušce odborné způsobilosti koordinátora. Doklad odborné způsobilosti nesmí být starší 5 let ode dne vykonání této zkoušky.
- **Koordinátor nemůže být totožný s osobou, která odborně vede realizaci stavby.**

Bezpečnost a ochrana zdraví

Koordinátor se určuje:

- budou-li na staveništi působit současně **zaměstnanci více než jednoho zhotovitele stavby**, nebo
- celková předpokládaná **doba trvání prací a činností je delší než 30 pracovních dnů**, ve kterých budou vykonávány práce a činnosti **a bude na nich pracovat současně více než 20 fyzických osob** po dobu delší než 1 pracovní den, nebo
- celkový plánovaný objem prací a činností během realizace díla přesáhne **500 pracovních dnů v přepočtu na jednu fyzickou osobu**

Povinnosti zadavatele:

- **určit koordinátora BOZP na staveništi**
- předat koordinátorovi podklady pro jeho činnost, poskytnout mu potřebnou součinnost
- zavázat všechny zhotovitele stavby, k součinnosti s koordinátorem
- **zajistit zpracování plánu BOZP**
- **oznámit na oblastní inspektorát práce (dále jen OIP) zahájení prací na stavbě** min. 8 dní před předáním staveniště zhotoviteli

Koordinátora BOZP určuje zadavatel stavby vždy na konkrétní stavbu, a to pro:

- přípravu stavby
- realizaci stavby

Bezpečnost a ochrana zdraví

- **Koordinátor pro přípravu** informuje zadavatele a projektanta o předpisech vztahujících se k projektované stavbě, zpracovává plán bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na staveništi, spolupracuje na zpracování požadavků na BOZP při údržovacích pracích (např. bezpečné čištění světlíků, mytí fasády, údržba střech atd.).
- **Koordinátor pro realizaci** aktualizuje plán BOZP na staveništi, kontroluje dodržování bezpečnostních požadavků a plánu, informuje všechny dotčené zhotovitele stavby o bezpečnostních a zdravotních rizicích, která vznikla na staveništi během postupu prací, koordinuje spolupráci zhotovitelů, organizuje konání kontrolních dní atd.
- **Zhotovitelé musí min. 8 dní před zahájením prací na staveništi předat** koordinátorovi pro realizaci:
 - informace o rizicích vyplývajících z prováděné činnosti
 - pracovní a technologické postupy (řešící bezpečnost práce)
 - poskytovat koordinátorovi součinnost potřebnou pro plnění jeho úkolů po celou dobu svého zapojení do realizace stavby

Bezpečnost a ochrana zdraví

Plán BOZP není závislý

- na počtu zhotovitelů na staveništi
- na stavebních povoleních a ohlášeních
- na nutnosti určení koordinátora

Plán BOZP se zpracovává při naplnění některé z těchto podmínek:

Plán BOZP je živým dokumentem a v průběhu výstavby musí být AKTUALIZOVÁN o nové poznatky a skutečnosti, které se v průběhu výstavby objeví.